

Mehmet Kutlular'ın Aziz Hatırasına

Geçen hafta bu gün, her fani gibi Mehmet Kutlular Ağabeyi de hüzünle âlem-i berzaha uğurladık. Ardından duâ yapmaktan başka elimizden bir şey gelmedi. Allah'tan ki, duâ en büyük güçtü! Rahmetle git hey koca çınar! Rahmet-i İlâhiyeyi tebessüme getiresin! Cenab-ı Allah'ın mağfireti elinden tutsun! Lütf-u fazlı sana yar olsun! İzzet ve azameti medar-ı necatın olsun inşallah!

Ondan alacağımız çok şey var. Aziz hatırasını köşemizde -şimdilik- hiç olmazsa bir iki gün misafir edelim.

Şahs-ı Manevinin Rükünüdü

Kutlular Ağabey bir şeyh olmadı, bir halife olmadı, bir vekil olmadı. O, Risale-i Nur geleneğine göre Nur Talebelerine bir ders arkadaşı oldu, şahs-ı manevînin bir ferdi oldu. “Benim de şimdi bir reyim var” diyen bir Üstad’ın hizmetle ilgili meslek ve meşrebini meşveret esası üzerine kurdu. Meşveret ilke ve prensiplerinin şahs-ı manevî nezdinde yayılmasında ve cemaatin hizmetlerini meşveret esaslarına göre tanziminde önemli bir rükün oldu.

Müstakil hareket etmedi, her adımında meşveret esaslarına uydu. Kendi şahsı söz konusu olduğunda, her zaman kendisinden duyduğumuz, “Ben işportacıyım oğlum! Cemaat vazife vermezse ben gider işimi yaparım.” sözü idi.

Risale-i Nur’un şahs-ı manevinin emrine o kadar kendini vermişti ki, şahs-ı manevinin meslek ve meşrebinde, şahs-ı manevinin tavizsiz kararlarının icrasında o kadar bütünleşmiş, o kadar fani olmuştu ki, onun bu halini görenler onun tahakküm ettiğini zannedirdi. Oysa iş tam tersiydi.

İstiğna Düsturu Onun Karakteriydi

İstiğnayı sadece paraya karşı bir tutum olarak alırsak, tarifi eksik yapmış oluruz. İstiğnayı İhlâs Risalesi üzerinden tarif edelim: “Amelinizde rıza-yı İlâhî olmalı. Eğer o razı olsa, bütün dünya küsse ehemmiyeti yok. Eğer o kabul etse, bütün halk reddetse tesiri yok. O razı olduktan ve kabul ettikten sonra, isterse ve hikmeti iktiza ederse, sizler istemek talebinde olmadığınız halde, halklara da kabul ettirir, onları da razı eder. Onun için, bu hizmette doğrudan doğruya yalnız Cenab-ı Hakk’ın rızasını esas maksad yapmak gerektir.” 1

Cenab-ı Hakk’ın rızasını esas maksat yapan paradan kendini müstağni tuttuğu gibi, insanların kabulünden de, alkışından da, hürmetinden de, ilgisinden de kendini müstağni tutar. Birisinin “bravo!” demesi ona tokat gibi gelir. Ona göre ben yok, biz vardır. Öyle bir biz ki, bu “biz” şahs-ı manevî havuzundan başka bir şey değildir. Ona göre “biz”in manası, şahs-ı manevî havuzunda tam erimenin adıdır. “Ama ben...” yoktur! Şahs-ı manevî havuzunda tam eriyen, kendi ben’ine karşı hiçbir iltifatı kabul etmez. Her türlü iltifattan kendini müstağni bilir. Çünkü o amelinde sadece ve sadece Cenab-ı Hakk’ın rızasını, iltifatını, rahmetini esas maksad yapmıştır.

Ona herhangi bir şekilde “iyisin” diyemezsiniz, onu övemezsiniz, iyi olduğunu ima dahi edemezsiniz, ona saygıda mübalâğa edemezsiniz, elini öpemezsiniz. Aksi takdirde, o çakmak bakışlarıyla sizi derhal azarlar!

Haklıdır. Çünkü insanı övmekten imtina etmek Resulullah’ın (asm) sünnetidir.

İstikamet Onun Mihengiyd

Hazret-i Ebu Bekir (ra) bir gün Resulullah Efendimiz’e (asm): “Saçların ağardı ya Resulallah!” demişti. Resulullah Efendimiz (asm):

“Beni Hûd ve kardeşleri (Vâkıa, Mürselât, Nebe’, Tekvîr) ihtiyarlattı.” buyurdu. 2

Ebu Ali eş-Şeterî der ki: “Resulullah’ı (asm) rüyamda gördüm. “Ya Resulallah! Seni ihtiyarlatan nedir? Bu sûrelerdeki peygamber kıssaları mı, yoksa kavimlerin helâki mi?” diye sordum.

Buyurdular ki: “Hayır, onlar değil! Fakat ondaki “Emrolunduğun gibi dosdoğru ol!” 3 Âyeti beni ihtiyarlattı.” 4

İstikamette gitmek, okunduğu kadar kolay bir iş değildir. Şeytan tuzağını suret-i hak zeminlerine kurar. Eğer sıkı durmazsan, bu tuzağı fark edemezsin, doğru bir alternatif sanırsın. Ama o şeytandandır. Fark ettiğinde, istikamet ruhuna Fatiha okumuş olursun.

Kutlular Ağabey, Üstadından ve Zübeyir Ağabeyden aldığı istikamet dersini ömrünün sonuna kadar koruyabilmiş bir bahtiyardı.

Bir Amûd-u Nuranî

Risale-i Nur’un bakir hakikatlerinin cemaate tatbiki ve cemaatin bir şahs-ı manevî olarak bir amud-u

nuranî teşkil etmesi Mehmet Kutlular zamanında ve onun müşaveretiyle oldu.

Bediüzzaman kendini şeyh ilân etmemiş, kendisinden sonra da bir şeyh bırakmamıştır. Bediüzzaman imamdır, ilm-i ledün sahibi ve ilimde rüsuhi bulunan bir âlimdir. Kendi büyük görevini de bir şeyhe veya halifeye değil; şahs-ı manevîye bırakmıştır. Risale-i Nur’un şahs-ı manevîsinin, Risale-i Nur’un ruhuna uygun biçimde tanzim ve teşkili Zübeyir Gündüzalp zamanında başlamış, Mehmet Kutlular zamanında devam etmiştir.

Bu şahs-ı manevînin karakteristik özellikleri:

1- Müsbet hareketçidir. Menfi hareket yapmaz. Dâhilde ne insanlara, ne devlete karşı asayiş bozacak hiçbir harekete izin vermez. Silâhı kalemdir, kitaptır. Cihadı manevidir. Hizmeti iman esaslarının ve Kur'ân hakikatlerinin kalplerde ma'kes bulması, anlaşılması ve inkişaf etmesidir.

2- Siyasete girmez. Hükümetin icraatına, idaresine, siyasetine müdahil olmaz. Devlete adam sokmaz. Devlet işlerinde kendi adına adam bulundurmaz. Siyasî iktidara istinat etmez. 5

3- Bu demek değildir ki, siyasî görüşü yoktur. Bediüzzaman'ın (ra) Eski Said, Yeni Said ve Üçüncü Said dönemlerinde savunduğu siyasî çizginin takipçisidir. Yani, siyasette hürriyetçidir. Tek adam hâkimiyetini değil, katılımcı demokrasiyi savunur. Siyasetten menfaat beklemez. Siyasetin ayak oyunu ve şahsî menfaat için değil, dine ve vatana hizmet için yapılmasını savunur. Siyasî görüşünü tek şahıs veya zümre kanaatiyle değil, Risale-i Nur esasları çerçevesinde meşveretle belirler.

4- Ne devletten, ne para çevrelerinden para almaz. Hakkın minnetini hiçbir minnete feda etmez.

Şahs-ı Manevî Üstadlığı

Şahs-ı Manevî Üstadlığı, Risale-i Nur'a mahsus bir mefhumdur. Mürşitliğin en güçlü ve en isabetli biçimidir. Bu mürşitlik keyfiyeti öylesine halis, öylesine riyasız, öylesine ulvî, öylesine kararlı, öylesine yüksek, öylesine sivil, öylesine kâmil, öylesine metindir ki, hizmetin üstadı bu ruhtur. Tesanüt ve fenafilihvan bu ruhun özüdür.

Bu ruhta şahıs hâkimiyeti yoktur. Ağabeyler ders arkadaşlarıdır.

Bu ruhta hizmet esasının, derslerin, mesleğin, meşrebin üstadı, mürşidi Şahs-ı Manevîdir. Bediüzzaman, "Tesanüdümüzden hâsıl olan bir şahs-ı manevinin fevkalâde ehemmiyet ve kıymeti ve üstadlığı ve irşadı bize kâfidir." 6Keza, "Fihristeyi, taksimü'l-â'mâl tarzında mütesanid heyetinizin şahs-ı manevisine tevdiiniz çok güzeldir. Tam ve daimî bir üstad buldunuz. O manevî üstad, bu aciz kardeşinizden çok yüksektir; daha bana ihtiyaç bırakmıyor." 7 gibi sözlerle çerçevesini çizerek bu ruhu inşad etmiştir.

Bu ruh adımını meşveretlerle atar. Meşveretler, şahs-ı manevî içinden belirli süreler için seçilen heyetler tarafından yapılır. Bu heyetler, şahs-ı manevî üstadlığı gibi bir sorumluluk taşır. Şahs-ı manevinin fikrini oluşturmak ve uygulamak için şûrâlar

yapar.

Bediüzzaman hizmetlerini bu ruha emanet etmiş ve, “Bundan sonra her meselemizde emir, Risale-i Nur’un şahs-ı manevisini temsil eden has şakirtlerin ve sizlerindir. Benim de şimdi bir reyim var.” 8 demiştir.

Şûrâların Temsil Ettiği Ruh

Şahs-ı manevinin en zor anlaşılan önemli bir özelliğini Bediüzzaman şöyle ifade ediyor: “Zaman cemaat zamanıdır. Hâkim, ruh-u cemaatten çıkmış, az mütehassis, sağırca, metin bir şahs-ı manevidir ki, şûrâlar o ruhu temsil eder.” 9

Her ferdin elbette bir görüşü vardır ve kendine göre de değerlidir. Ama ortak akıl, ortak şuur, ortak mefkûre, ortak bakış, ortak dâvâ temeline dayanan şahs-ı manevî'nin ortak kararındaki isabet, tek şahsın kararında bulunmaz. Şahs-ı manevî görüşü, şahs-ı manevinin seçtiği şûrâların ortak görüşü olarak tezahür eder.

Dolayısıyla hâkim, duygusal ve şahsî olmayan, fikrin, sebatın ve sadâkatin ön planda olduğu, başka fikirlere ve parlak algılara sağır, sağlam duruşlu bir şahs-ı manevidir.

İşte merhum Mehmet Kutlular böyle bir ruhun inşasına bir ömür vakfetti. Allah ebeden razı olsun.

Sözlerimin Arkasındayım

Ebû Amr Süfyân İbni Abdullah (ra) anlatıyor: “Yâ Resûlallah! Bana İslâm'ı öyle tanıt ki, onu kimseye sormaya ihtiyacım olmasın!” dedim.

Resûlullah (asm): “Allah’a inandım de, sonra dosdoğru ol!” buyurdu. 10

Kutlular Ağabeyin 17 Ağustos depreminden sonra Ankara’da gazetecilere söylediği ve milleti rahatlatan “Deprem İlâhî ikazdır” sözü hâlâ hafızalarda tazeliğini koruyor.

O günlerde devlet başörtüsü ile savaşılan bir fasit daireye girmiş, koca Türkiye’de başörtüsünü savunan kalmamıştı! Dinî çevreler darmadağınktı. Kimileri başörtüsünün Kur’ân’da aslında olmadığını, kimileri füruat sayıldığını söyleyecek noktalara savrulmuştu!

Kutlular Ağabey ise depremin dine karşı işlenen bu şiddet üzerine geldiğini yüzlerine vururcasına bu meşhur sözünü söyledi. Bu sözünden kin ve nefret suçu üretilip yargılandı. “Sözlerimin arkasındayım” diyerek, 276 gün cezaevinde yatmaktan imtina etmedi. Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi ise Kutlular’ı haklı buldu. Allah’a

inandım deyip dosdoğru olmak böyle bir şey olsa gerekti.

Elbette Uyaracaksınız!

Yarım asırlık bir destan Mehmet Kutlular Ağabey. Bab-ı Ali'deki pek çok isim onun rahle-i tedrisinden geçmiştir.

Onu talebelik yıllarımdan Pazar derslerinden tanırım. Pazar derslerini kaçırmazdık. Pazar dersleri birer Münâzarât Semineri gibiydi. Dersleri, Risale-i Nur'un hakikatlerini içtimaî ve siyasî hadiselerle intibakta birer pusula olurdu. Veciz cümleleriyle içtimaî ve siyasî hadiseleri çözümlerken sözleri berraklaşır, sadeleşirdi. Savunduđunu net savunur, duruşunun hikmetleri ile açıklamalarını net yapar, aslında biraz öyle biraz böyle demez, lâfını eğip bükmez, kimsenin onu desteklemesine ihtiyaç hissetmezdi.

Kendinden, dâvâsından, duruşundan, düşüncelerinden emindi. Mesai arkadaşlarını gerektiğinde uyarır, yetiştirirdi.

Onunla aynı binada çalışmak bana nasip olmadı. Uzaktan temasımız vardı. Yaklaşık 20 sene kadar önce, bu köşeyi yazmaya başladığımın 2. veya 3. senesiydi. Bir kandil öncesi kandil gecesi ile ilgili bir yazı göndermiştim. Telefonum çaldı. Arayan Kutlular Ağabeydi. Açtım, "Buyurun ağabeyim!" dedim. "Oğlum! İyi bir hocalık yapmışsın! Risale-i Nur'dan bir cümle bulamadın mı?" dedi. Aslında buna dikkat ederdim. Ama o gün nasılsa koymamıştım. "Bakayım abi!" dedim.

Ardından üzdüğünü düşünerek: "Kırdım mı? Bak ben iyi bir takipçiyimdir!" dedi. Ben: "Yok abi, kırmak ne kelime! Allah razı olsun, memnun oldum. Bu gazete, şahs-ı maneviye ait. Bana ait değil. Elbette uyaracaksınız. Mahşerde beraber yargılanacağız biz. Cennet'e de, Cehennem'e de beraber gideceğiz." dedim. Hoşuna gitmişti.

İbretli Hadiseler

Bir gün telefonum çaldı. Arayan Kutlular Ağabeydi. Açtım. Selâmdan sonra dedi ki: "Zübeyir Abi evliya hikâyelerinin ve ibretli tarihi hadiselerin gazeteye konmasını isterdi. Bunun da ayrıca okuyucusu olur, gazeteyi avama da okutur, derdi. Sen böyle hikâyeler de yaz! Birkaç örnek gönder bir bakalım."

"Peki, abi göndereyim!" dedim.

Uzunca yıllar devam eden "Bir Kıssa Bin Hisse" köşesi böyle doğmuştu. O köşeden

kitaplar da çıkmıştı. Fakat sonradan benim tembelliğim dolayısıyla devam etmedi.

Din Çözumsuz Değildir

Biz pek az yüz yüze gelirdik. O da bazı program veya toplantılarda olurdu. Bir gün böyle yüz yüze geldiğimiz bir anda: “Oğlum din çözumsuz değildir. Müslüman’ı sıkboğaz etme. Zorlaştırma. Kolaylaştır. Çözüm göster!” dedi.

Peygamber Efendimiz’in (asm) “Kolaylaştırınız, zorlaştırmayınız. Müjdeleyiniz. Nefret ettirmeyiniz!” sünneti çerçevesinde gelen bu uyarıyı da hiç unutmam.

Allah gani gani rahmet eylesin. Âmin.

Dipnotlar:

- 1- Lem’alar, 21. Lem’a.
- 2- Tirmizî, “Tefsîr”, 56/6.
- 3- Hud Sûresi: 112.
- 4- Beyhaki, Şuabu’l-İman.
- 5- Şuâlar, s. 392.,
- 6- Kastamonu Lâhikası, s. 93.,
- 7- Kastamonu Lâhikası, s. 39.,
- 8- Emirdağ Lâhikası, s. 260.,
- 9- Eski Said Dönemi Eserleri, (Sünûhat), s. 350.
- 10- Müslim, İmân 62. Ayrıca bk. Tirmizî, Zühd 61; İbni Mâce, Fiten 12.